

Autor: Sławomir Prusakowski

Autor rysunków: Emilia Prusakowska

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny
Filia we Wrocławiu

2022

Lekcja dla klas 1-3: Dlaczego płaczymy

Scenariusz lekcji do książki terapeutycznej: „Ola i Borys idą do szkoły”

Cele nauczania

Uczniowie będą:

- Rozumieć że płacz i smutek jest ok
- Znać sposoby wspierania innych kiedy jest im smutno
- Potrafili zastosować poznane metody w praktyce

Przeгляд lekcji

- Przeczytanie fragmentu książeczki
- Zadanie pytań wprowadzających do tematu
- Krótka opowieść o smutku i płaczu
- Praca w grupach: Co możemy zrobić jak ktoś płacze?
- Zebranie pomysłów i podział na kategorie
- Scenki: Pomagamy osobie której jest smutno i płacze lub rysujemy jak pomagamy

Potrzebne materiały

- Książeczka „Ola i Borys idą do szkoły” lub jej elektroniczna wersja
- Rysunki z kategoriami do zebrania pomysłów

- Kartka i długopis (ołówek) do narysowania nowej kategorii (jeśli potrzebne)
- Kartki i kredki do rysowania rysunku (opcja 2)

Zadania do wykonania przed lekcją

- Przygotuj książeczkę na fragmencie o porannym smutku Borysa
- Przygotuj / wydrukuj rysunki do kategoryzacji pomysłów

Konieczne umiejętności lub wcześniejsze lekcje

- Wspólne lub indywidualne przeczytanie książeczki „Ola i Borys idą do szkoły”

Długość lekcji: 35 minut lub więcej

PLAN LEKCJI

Wzbudzenie zainteresowanie tematem

Wstęp prowadzącego i przeczytanie fragmentu książki (8 minut)

1. Przywitaj dzieci.
2. Poproś dzieci aby usiadły na poduszkach na dywanie albo w innym miejscu w którym pracujesz z dziećmi. Usiądź z dziećmi.
3. Powiedz: „Przeczytam Wam fragment książeczki o Oli i Borysie która już czytaliśmy. Dziś sobie o tym fragmencie trochę porozmawiamy i zastanowimy się co takiego się w tym fragmencie dzieje. Spróbujemy też wymyślić sposoby na to aby Borysowi było lepiej.”
4. Przeczytaj fragment:

„Borys otwiera oczy i co sił w nogach biegnie do sypialni mamy i taty. Jest przecież sobota! Ten dzień zawsze spędzają razem. Dziś w planie jest wycieczka: odwiedziny babci, a później lody! Pędem wskakuje na łóżko.

- Pobudka! – krzyczy zadowolony, siedząc na plecach Taty.
- Tato obraca się zaspany, całuje go w czoło i mocno przytula.
- Cześć skarbie!
- Musimy wstawać, tato! Dziś będzie super dzień!
- Tak, tak, Borysku, pamiętam. Odwiedziny u babci i lody, tak?
- Taak!
- To leć się ubierać, niedługo wyruszamy!

W tym momencie dźwięk budzika wyrywa Borysa ze snu. Przez chwilę jest zdezorientowany – wcale nie jest u siebie w łóżku... I nagle sobie przypomina. No tak. Przecież jest z mamą i siostrą w Polsce. Uciekli przed wojną, a tato musiał zostać w Ukrainie. Borysowi do oczu napływają łzy.

Po chwili do pokoju wchodzi mama:

- Co się stało, synku?
- Nie chcę iść do przedszkola! Chcę wracać do domu, do taty! Mamo, oni znowu będą się bawili w wojnę! To jest bardzo głupia zabawa! I wcale nie jest śmieszna! Do tego wszyscy tak szybko mówią, że połowy nie rozumiem! – Borys zaczyna już płakać na całego.
- Ciiiicho, już – mama przytula Borysa.
- Wiem, że nie jest Ci łatwo, ja też tęsknie za tatą. Ale musimy wierzyć, że już niedługo się zobaczymy i wszystko będzie dobrze. A dzieci z przedszkola? One na pewno nie chcą ci sprawić przykrości taką zabawą. Po prostu nie wiedzą, że nie lubisz się bawić w wojnę.

Jakiś czas później Borys i Ola wychodzą do szkoły. Borys idzie zamyślony. Kopie kamieniem czubkiem buta.

- Nie bądź smutny – mówi Ola. – Tutaj jest przecież całkiem fajnie. Wszyscy o nas dbają, starają się, żeby było nam jak najlepiej. A z tatą zobaczymy się już niedługo, mówię ci. I będziemy opowiadać mu o wszystkim, co nas tu spotkało.”

5. Zapytaj dzieci co takiego dzieje się w tym fragmencie książki. Pozbieraj odpowiedzi od dzieci i zachęcaj je do opowiadania. Dziękuj za pomysły. Ważne jest żeby dzieci zauważyły że w tym fragmencie Borys jest smutny i płacze.

6. Zapytaj dzieci dlaczego nam się też zdarza płakać. Pozbieraj odpowiedzi. Bądź uważna/y na trudne sytuacje. Jeśli któreś z dzieci podzieli się jakimś trudnym przykładem zareaguj podkreślając że to naturalne że w takich sytuacjach człowiekowi jest smutno i płacze. Powiedz że dla różnych ludzi różne rzeczy są smutne i mogą powodować płacz. To co smuci Was nie musi smucić Waszych rodziców i odwrotnie.

7. Zapytaj dzieci czemu w książeczce płakał Borys. Zbierz odpowiedzi. Podziękuj dzieciom że tak uważnie słuchały historii.

Wiadomości do przekazania

Wypowiedź prowadzącego (5 minut)

1. Wyjaśnij skąd się bierze smutek i płacz

- Smutek pojawia się wtedy kiedy czegoś nam brakuje, kiedy tak jak mówiliście zaginie Wasza zabawka albo (podaj przykłady z wypowiedzi uczniów). Brakować może miejsc, kiedy jest nam smutno że kończą się wakacje, rzeczy, tak jak wtedy kiedy schowa się lubiana przez nas zabawka albo maskotka, a może to dotyczyć też i ludzi, tak jak u Borysa który był smutny bo tęsknił za tatą. Każdy z tych smutków jest czymś bardzo naturalnym to znaczy że ludzie mogą go czuć i nie jest to nic złego że jest się smutnym. Czasem kiedy jest się bardzo smutnym pojawiają się w naszych oczach łzy. Takie łzy mówią że jest nam (albo komuś) baaardzo smutno. Każdy z nas czasem się smuci i

każdy czasem płacze. I musicie pamiętać że to że my nie smucimy się, np. z powodu zagubionej maskotki, to nie znaczy że dla kogoś innego to nie jest powód do smutku i płaczu. Nie jest wtedy dobrze się śmiać z takiej osoby. Lepiej pamiętać że ona czuje wtedy to co my też czasem czujemy kiedy jesteśmy smutni. Ważne jest to że smutek z czasem przechodzi. Czasem sam czasem z pomocą mamy, taty lub innych bliskich nam ludzi. Ja też staram się Wam czasem pomóc jak jest Wam smutno. Już za chwilę spróbujemy wymyślić i zebrać różne sposoby na to jak pomóc komuś kto się smuci w taki sposób żeby to dla tej osoby było miłe i pomagające.

2. Wiedza dodatkowa dla nauczyciela:

- Jak każdy nauczyciel klas 1-3 Ty najlepiej znasz swoje dzieci i wiesz jak dopasować język i poziom do ich możliwości przyswajania. Nie krępuj się aby powiedzieć o tym co widzisz powyżej swoimi słowami. Pamiętaj tylko że ważne jest żeby dzieci mogły usłyszeć że to co smuci jedną osobę nie musi smucić innych i to jest naturalne. Że nie należy się śmiać z tego że ktoś czuje smutek (bo my go nie czujemy w tej sytuacji i wydaje się nam to „głupie”). I że smutek z czasem przechodzi.

Gdyby dzieci zapytały co zrobić jak człowiekowi jest długo smutno to pamiętaj że wtedy idzie się do lekarza który pomaga poradzić sobie ze smutkiem, ale to bardzo rzadka sytuacja.

Aktywność grupy/ćwiczenia

Ćwiczenie (10 minut)

1. Podziel dzieci na 3-5 osobowe grupy. Możesz zrobić to odliczając do 5 i ćwicząc liczebniki, możesz skorzystać z owocowej odliczanki (agrest, jabłko, gruszka, banan, śliwka) lub innych podobnych. Możesz też pozwolić się dzieciom dobrać według własnych upodobań. Poproś aby dzieci usiadły w grupach.
2. Powiedz dzieciom aby w grupie zastanowiły się nad tym jak możemy zareagować żeby komuś pomóc kiedy jest smutny albo jest smutny i płacze. Daj dzieciom na to 3 minuty.

3. Poproś dzieci aby grupowo podawały po 1 pomysłu na to jak wesprzeć kogoś komu jest smutno. Zbieraj pomysły po jednym od każdej grupy poruszając się od grupy do grupy po okręgu tak aż dzieci wyczerpią swoje pomysły. Doceniaj proponowane pomysły.
Uwaga: Czasem dzieci chcą powiedzieć wszystko na raz i nie uda Ci się zrobić tego w ten sposób. Nic nie szkodzi. Po prostu zadбай o to aby każdy pomysł został wypowiedziany i żeby dzieci go usłyszały.
Uwaga2: Jeśli pojawią się jakieś bardzo niewłaściwe pomysły: np. uderzyć tego co zasmucił kolegę, albo inne odbiegające od sensu lekcji reaguj natychmiast mówiąc że to nie są dobre pomysły na pomaganie smutnej osobie.
4. Wyciągnij kartki dołączone do tej lekcji z narysowanymi kategoriami albo stwórz własne. Powiedz dzieciom że spróbujemy teraz ich pomysły dopasować do takich ogólnych kategorii.
5. Opowiedz o kategoriach pokazując kartki:
 - Zaprosić do wspólnej zabawy – czasem jak zajmujemy się czymś innym to smutek nam przechodzi. Musicie tylko pamiętać że nie można kogoś smutnego zmuszać do tego żeby się z nami bawił
 - Powiedzieć osobie dorosłej o płaczącym koledze – bo dorośli tacy jak ja albo Wasi rodzice, dziadkowie też mogą pomóc w takiej sytuacji. Nie chodzi o to żeby skarżyć ale żeby powiedzieć o tym abyśmy mogli pomóc.
 - Zapytać co osoba chciałaby robić żeby zrobiło jej się lepiej – zadanie takiego pytania powoduje że smucąca się osoba może się zastanowić nad tym co by chciała, czego by potrzebowała.
 - Zapytać co my możemy zrobić dla tej osoby żeby jej zrobiło się lepiej.
 - Zapytać czy możemy ją przytulić – i jeśli się na to zgodzi to możemy ją przytulić.Pamiętajcie że nie przytulamy innych na siłę.
6. Poproś dzieci aby powiedziały do której kartki pasuje ich rozwiązanie. Zgadź się na wszystkie pomysły. Jeśli pojawi się kategoria nie wymieniona powyżej to narysuj szybko prosty rysunek opisujący tą kategorię i pokaż dzieciom.

Ćwiczenie wersja 1 (10 minut)

1. Zaprosz dzieci do odegrania kilku scenek. W każdej rundzie poprosz jedno dziecko aby udawało że jest smutne, może też udawać że płacze. Drugie z dzieci biorących udział w scenie ma za zadanie zareagować w jeden ze sposobów które dzieci wymyśliły. Powiedz dzieciom że w prawdziwej sytuacji nie wiemy czy ktoś kto jest smutny od razu poczuje się lepiej gdy do niego podejdziemy ale i tak samo to że spróbujemy już odrobine tą osobę pocieszy.
2. Po każdej scenie razem z dziećmi bij brawo dla występujących dzieci. Docień je za udział w scenie i jeśli coś w scenie poszło nie do końca dobrze to docień to co było poprawnie a resztę dopowiedz. Na przykład dziecko przytuliło smutną osobę bez pytania

Ćwiczenie wersja 2 (10 minut)

1. Rozdaj dzieciom kartki i kredki (albo poprosz aby wyjęli swoje z szafek lub tornistrów)
2. Poprosz aby dzieci narysowały jak pomagają komuś kto jest smutny i płacze.
3. Podchodź i doceniaj wysiłki dzieci.

Uwaga dla Nauczyciel: Jeśli możesz zrób wystawkę z prac narysowanych przez dzieci.

Osobiste zastosowanie

Dyskusja (2 minuty)

1. Zapytaj uczniów:

- Co jest najważniejsze w dzisiejszej lekcji?

2. Powiedz uczniom

- Zapytaj rodziców jakie oni mają sposoby na pomaganie jak komuś jest smutno i płacze.

Powiedz czego dowiedziałeś/łaś się w szkole.

